

Skal samkyndleiki lóggevast

Anna
Dalsgaard

JA

1 Samkyndleiki er ikki bara »eitt evni«. Tað er ein eginleiki, eitt eyðkenni, ein partur av samleikanum hjá einum bólki í samfelagnum. At vera samkyndur kann á ongan hátt sammetast við onnur evni, sum koyriførleikar, sorg, SEV ella annað.

Hetta snýr seg um meiri enn tað, og tað hevur týðning at vit umrøða tað innan skúlagátt.

Eg ætli ikki, at tað skal setast á tímatelvuna ella gerast til evnisvikur, men at tað er álagt okkum lærarum so ella so at umrøða evnið á onkran hátt – serliga í framhaldsdeildini.

2 Í lýtuni er tað so, at tað er upp til hvønn einstakan lærara, hvørt hann tekur samkyndleika upp í undirvísingini ella ikki. Hetta er ikki nóg gott, tí tá fáa vit ikki tryggjað, at undirvísingin verður eins fyri allar næmingar, sama um teir búa í Havn, á Eiði ella í Vági.

Undirvísingin má einsrættast, tí tað kann ikki latast upp til tilvildina, um børnini fáa kunnleika til ymsu seksuella samleikarnar. Ímynda tær, at tað samkynda barnið tíverri fekk ein lærara, hvørs hugburður gongur ímóti samkyndleika, ímeðan stóðan var ein heilt onnur, gekk tað í parallell flokkinum, tí tann

lærarin vísti tí stóran ans. Hetta er sjálvsagt ikki í lagi.

Tað má vera eins fyri øll, og tað verður tað bara, um tað verður felt inn í antin fólkkaskúlalógina ella í námsætlanina.

3 Tað snýr seg eisini um at taka kjakið, fyri síðani at taka eina støðu. Tingið hevur júst havt kjak um skrásett parlag. Har varð stóðan tann, at tað ynskir man ikki at loyva. Men so hevur man í øllum førum tikið eina støðu.

Eg kann gott vera í iva um, hvørja almenna hugsan fólkkaskúlin hevur um samkyndleika. Tað snýr seg eisini um hvørji tekin, vit senda, og um vit vilja viðurkenna bólkin av næmingum, sum onkursvegna fellir út um heteroseksuella bólkin. Viðurkennir fólkkaskúlin bert heteroseksuella samleika, er tað at samanlíkna við ignorering av einum bólki av menniskjum. Hetta er happing!

4 Eg havi havi onkuntíð sjálv staðið í teirri støðuni, at eg havi verið í iva um, hvussu eg havi skulað fyrihildið meg. Hetta er ikki eitt evni, man kjakast (serliga nóg) um á lærarastovum, ímyndi eg mær, men eg hugs, at um tað var nevnt í fólkkaskúlalógini, so hevði tað verið meiri natúrligt at tosað opið um tað. Av og á síggja vit jú týðiliga, at onkur næmingur ikki trívist í tí kynsbásinum, sum vit hava lyndi at seta tey í. Og hvat ger man so?

Verður tað kravt, verður tað meiri natúrligt at tosa og kjakast um.

5 Hóast tingini eru broytt sera nóg seinastu árinum viðvíkjandi

tolsemi móti samkyndum, so vita eisini, at tað eru ymiskar meiningar um hetta.

Nógvir lærarar gera nóg burturúr og draga tað við í undirvísingina. Summir mæta kanska mótstøðu frá foreldrum, sum ikki ynskja, at børnini skulu hoyra hesi tingini. Hinvegin eru kanska eisini foreldur, sum ynskja, at samkyndleiki verður tikið upp, men lærarin velur ikki at gera tað.

Í hesum báðum førum hevði tað verið betri, um tað var lógarfest ella skrivað í námsætlanina, tí so stóð man sterkari – bæði sum lærari og foreldur, um man ynskti hetta evnið á skrá.

Vit undirvísa jú longu í til dømis sakliga politikki, hóast vit ikki eru samd við allar flokkar. Og foreldrini góðtaka, at børnini hoyra um teir flokkar, sum tey ikki velja. Á sama hátt mugu vit greiða næmingunum sakliga frá ymsum seksualitetum, óansæð hvat vit persónliga halda um tað. Hóast hesi evni ikki beinleiðis kunnu samanberast, tí talan í øðrum føri er um kynsligan samleika og í hinum um politiska áskoðan, so velji eg at brúka hana sum dømi.

6 Vit síggja, at nógvir næmingar velja sær júst seksuallívið, tá teir skulu gera uppgávur, hava evnisviku ella annað – og tað sigur kanska nakkað um, at tað er ein tørvur á størri frálæru um evnið. LGBT vísir á at tey javnan verða kontaktað av næmingum í framhaldsdeildum í samband við verkætlanaruppgávur og tilíkt. Hinvegin hava tey ikki enn verið biðin um at koma í skúlar at greiða frá.

Anna
Dalsgaard

TÓRSHAVN
LÆRARINNA

Ymsar royndir
innan skúlaverkið.
Starvast í Tórshavnar
Kommunuskúla.

MYND: SIGMAR MØRKØRE

Hvat siga aðrir kjakarar á netinum um sama mál...

»Also behøvist tað at undirvísast í hesum? Tað skuldi heldur verið meiri undirvísing og meiri peningur settur av til børn, sum hava tørv til meiri undirvísing.«

»Fantastist at lærarar umboða og hugsa um allar sínar næmingar, bæði tey sum búast til eitt heteroskeskult kynslív og tey sum búast til eitt homoseksuelt kynslív. Um ikki, kunnu tey lætt fæla seg niðurgjørd og útihýst.«

»Lat børnini sova á skúlunum, so sleppa foreldrini eisini frá at hava tey heima. Onkra ábyrgd mugu foreldrini hava, og at tosa við børnini um samkyndleika gera foreldrini best sjálvi«

»Haldi tað er fint, at man ikki hevur tað í skúlanum. Vit øll vita alt um tað allikavæl. Og næminganir hoyra um tað á aðrar mátar. So eg haldi ikki, at tað er so neyðugt«